Lietas arhīva Nr. CA-0166-23/4
ECLI:LV:VAT:2023:1004.C71136521.17.S

Vidzemes apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2023.gada 4.oktobrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Inguna Pinne, tiesnese Zaiga Cera, tiesnese Guna Krieviņa

izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ prasībā pret SIA /Nosaukums A/ lietā ar trešo personu AS /Nosaukums B/par ceļa servitūta nodibināšanu, sakarā ar SIA /Nosaukums A/ apelācijas sūdzību par Vidzemes rajona tiesas 2023.gada 3.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ (turpmāk – prasītājs) cēlis tiesā prasību ar tās vēlākiem grozījumiem pret SIA /Nosaukums A/ (turpmāk - atbildētāja) par ceļa servitūta nodibināšanu un lūdz:

1) nodibināt braucamā ceļa servitūtu no /adrese/, līdz nekustamajam īpašumam, kas atrodas /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/, pa nekustamo īpašumu, kas atrodas /adrese/, kadastra Nr./numurs B/, par labu nekustamajam īpašumam, kas atrodas /adrese/, kadastra Nr./numurs B/, nosakot braucamā ceļa servitūta apmēru atbilstoši prasības pieteikuma grozījumiem (pieteikums par daļēju atteikšanos no prasības) pievienotajai braucamā ceļa servitūta skicei;

2) izdarīt Valmieras pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs C/ierakstu par nodibināto ceļa servitūtu, kas nodibināts par labu nekustamam īpašumam /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/;

3) piedzīt no atbildētājas prasītāja labā visus tiesāšanās izdevumus to faktiskajā apmērā.

Prasītājs prasības grozījumos atteicies no sākotnējās prasības daļā par kājceļa servitūta nodibināšanu, kā arī samazinājis prasību par nodibināmā braucamā ceļa servitūta platību, atsakoties no iepriekš tiesā iesniegtajā servitūta skicē paredzētā apgriešanās laukuma (*lietas 2.sējuma 68.lapa, skice - 74.lapa*).

[1.1] Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājam piederošajam nekustamajam īpašumam -būvei /adrese/, kadastra numurs /numurs A/(valdošais īpašums), nav piekļuves ceļa.

Atbildētājai pieder nekustams īpašums, kas atrodas /adrese/, kadastra numurs /numurs B/ (kalpojošais īpašums). Kalpojošais īpašums sastāv no zemes gabala ar kadastra apzīmējumu /numurs B/ un piecām būvēm ar kadastra apzīmējumiem /kadastra numurs/, /kadastra numurs 1/, /kadastra numurs 2/, /kadastra numurs 3/, /kadastra numurs 4/. Dabā valdošais īpašums ir izvietots tieši aiz kalpojošā īpašuma, skatoties no /adrese/ puses.

Tā kā valdošajam īpašumam nav atsevišķa piebraucamā ceļa, kā arī īpašumam par labu nav nodibināta braucamā ceļa servitūta tiesība, kas paredzētu izmantot kādu dabā jau pastāvošu ceļu, tad šāda situācija ir prettiesiska un pastāv likumīgs pamats prasīt servitūta nodibināšanu. Uz kalpojošā īpašuma zemes dabā jau atrodas ceļš, kas sākas no /adrese/, tādejādi pastāv iespēja, ka, izmantojot kalpojošā īpašuma ceļu, tiek radīta piekļuve arī valdošajam īpašumam.

[1.2] Prasītājs 2020.gada 2.novembrī jau izteicis atbildētājai priekšlikumu attiecībā par braucamā ceļa un kājceļa servitūta nodibināšanu, nosūtot priekšlikumu par servitūta nodibināšanu, taču atbildētāja tam nepiekrīt. Aprakstītais braucamais ceļš iezīmēts prasības grozījumiem pievienotajā skicē un prasītājs atteicies no sākotnējās prasības daļā par kājceļa servitūta nodibināšanu, kā arī samazinājis prasību par nodibināmā braucamā ceļa servitūta platību, atsakoties no iepriekš tiesā iesniegtajā servitūta skicē paredzētā apgriešanās laukuma (*lietas 2.sējuma 68.lapa, skice -74.lapa*). Plānā izvietotais braucamais ceļš iesākas dabā jau pastāvošā stāvlaukumā, kas tiek ekspluatēts, un nav nepieciešama jauna nobrauktuves izbūve no /adrese/

Nav šaubu, ka valdošais īpašums atrodas tuvu Valmieras pilsētas centram, kur kopumā ir izvietotas vairākas ielas, ceļi, taču kā valdošajam īpašumam par labu nav nodibināta servitūta tiesība, kas paredzētu izmantot kādu dabā jau pastāvošu ceļu. Minētais kavē izmantot un attīstīt valdošo īpašumu.

Prasītājs nepiekrīt atbildētājas 2020.gada 15.novembra atbildē norādītajam, ka, prasot ceļa servitūtu, ir centies panākt apkārtējo nekustamo īpašumu, tajā skaitā kalpojošā īpašuma, vērtības samazināšanu vai traucēt atbildētājas apbūves ieceres tai piederošajā īpašumā.

Atbildētājas iebildums, ka prasītājs, iegādājoties īpašumu, ir zinājis par piekļuves iespējām savam īpašumam, vērtējams kā juridiski nekorekts, jo jebkuram nekustamam īpašumam ir jābūt piekļuvei (ceļam), kas ir nodibināta uz tiesiska pamata.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1130., 1135. ,1141., 1146.pantu, 1156.panta 2. un 3.punktu, 1231.panta 2.punktu.

[2] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumā, norādījusi, ka prasību neatzīst, uzskata to par noraidāmu pilnā apmērā.

[2.1] Prasītājs nekustamo īpašumu -būvi ar kadastra numuru /numurs A/, /adrese/ ieguvis, piedaloties pašvaldības SIA "Valmieras namsaimnieks" rīkotajā izsolē.

2020.gada 25.augustā vietnē /interneta adrese/ (skatīts 2021.gada 5.februārī) publicēta informācija par izsolē pārdodamo nekustamo īpašumu /adrese A/. Minētajai informācijai pievienots 2020.gada 19.maija nekustamā īpašuma- būves vērtējums, kurā norādīta informācija arī par būves atrašanās vietu un piekļuvi tai. Zemes gabala /adrese F/, uz kā atrodas prasītājam piederošā būve, īpašuma tiesības nostiprinātas Reliģiskai organizācijai /draudzes nosaukums/. Prasītājam piederošais nekustamais īpašums atrodas /ielu nosaukumi/apbūves kvartālā, /garāžu kooperatīvs/ teritorijā. Pie objekta ir apmierinoša piebraukšana pa garāžu kooperatīva ieliņām, kas ir ar grants segumu, no /iela/puses, kura ir ar asfalta segumu un ir labā tehniskā stāvoklī.

Minēto vērtējumā iekļauto secinājumu apstiprina arī publiski pieejamā informācija no vietnes kadastrs.ls un redzams, ka pie prasītājam piederošās ēkas var piebraukt pa garāžu kooperatīva ieliņām.

[2.2] Atbildētājai 2005.gada 13.jūlijā nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese/. Prasītāja sagatavotā braucamā ceļa un kājceļa

servitūta skice paredz pilnībā šķērsot atbildētāja īpašumu, apgrūtinot ēku ekspluatāciju un visa īpašuma ekspluatāciju. Prasītājs vēlas būtiski apgrūtināt atbildētājas īpašumu, radot ceļu, kas vēsturiski tur nekad nav atradies un nekad nav nodrošinājis pieeju prasītāja būvei. Apstāklis, ka abi īpašumi atrodas līdzās un prasītājam ir vēlme izbraukt uz /adrese/, nav pamats apgrūtināt atbildētājas īpašumu. No /adrese/ jau iet cits ceļš, lai iebrauktu atbildētāja īpašumā, un to var pagarināt līdz pat prasītāja īpašumam.

Līdz 2019.gada vasarai atbildētājas īpašumā praktiski pilnā tā apjomā atradās industriālo siltumnīcu pamati, kuri tika demontēti, ieguldot ievērojamus līdzekļus. Tas tika darīts nolūkā realizēt apbūves ieceri, bet prasītājs ļaunprātīgi vēlas izmantot sev ērtāko ceļu līdz /adrese/, izmantojot, ka šobrīd siltumnīcas ir demontētas, nodrošinot sev ērtāku pārvietošanos.

Prasītāja piedāvātajam ceļa servitūta variantam jāatbilst normatīvajiem aktiem - jāievēro LVS 190-1:2000, "Ceļu projektēšanas noteikumi. Ceļa trase" un LVS 190-3:2012, "Ceļu projektēšanas noteikumi. Vienlīmeņa ceļu mezgli", un jāievēro pagriešanās leņķi, minimālie attālumi no būvēm, aizsargjoslām, sarkanām līnijām, blakus esošā zeme gabala robežām, elektrības stabiem, šķērsojamo zaļo zonu. Skicē tas nav izpildīts un prasība iesniegta tikai nolūkā panākt sev ērtāku piekļuvi prasītājam piederošam īpašumam. Servitūts netiek nodibināts ērtības labad, bet gan kā nepieciešamība valdošā nekustamā īpašuma funkcionēšanai.

[3] Ar Vidzemes rajona tiesas 2022.gada 19.aprīļa lēmumu apmierināts atbildētājas lūgums un lietā pieaicināta trešā persona bez patstāvīgiem prasījumiem atbildētājas pusē AS /Nosaukums B/

[4] Ar Vidzemes rajona tiesas 2022.gada 16.maija lēmumu daļēji apmierināts prasītāja pieteikums par pagaidu aizsardzību un piemērots pagaidu aizsardzības līdzeklis - nosakot SIA /Nosaukums A/, reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, un AS /Nosaukums B/, reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, aizliegumu līdz galīgā nolēmuma spēkā stāšanās brīdim lietā Nr.C71136521 nekustamā īpašuma /adrese/, kadastra numurs /numurs B/, teritorijā radīt jebkādus šķēršļus, kas var traucēt braucamā ceļa par labu nekustamajam īpašumam /adrese/, kadastra numurs /numurs A/, nodibināšanai pamatojoties uz lietā iesniegto ceļa servitūta skici.

Noraidīts pieteikums daļā par aizliegumu veikt būvniecību nekustamā īpašuma /adrese/, kadastra numurs /numurs B/, teritorijā.

[5] Ar Vidzemes rajona tiesas 2023.gada 3.maija spriedumu /pers. A/ prasība apmierināta.

Tiesa nodibinājusi braucamā ceļa servitūtu no /adrese/, līdz nekustamajam īpašumam, kas atrodas /adrese/, pa nekustamo īpašumu, kas atrodas /adrese/, par labu nekustamajam īpašumam, kas atrodas /adrese/, kadastra Nr./numurs A/, nosakot braucamā ceļa servitūta apmēru atbilstoši pieteikumam pievienotajai braucamā ceļa servitūta skicei, kuru izstrādājis zemes ierīcības darbu veikšanai sertificēts mērnieks Raitis Kozulāns (sertifikāta Nr.AA0021) 4,5 m platumā (izņemot 12,7 m garumā posmu paralēli ielai, kas ir 6m platumā, lai apkalpojošam smagam transportam iespējams izņemt līkumu) 79 m kopgarumā un 0,0369 ha platībā zemes vienībā /adrese/.

Tiesa nospriedusi izdarīt Valmieras pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs C/ierakstu par braucamā ceļa servitūtu, kas nodibināts par labu nekustamam īpašumam /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/.

Izbeigta tiesvedība daļā par kājceļa servitūta nodibināšanu no /adrese/ līdz nekustamam īpašumam /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/, pa nekustamo īpašumu, kas atrodas /adrese/, kadastra Nr./numurs B/.

Tiesa piedzinusi no atbildētājas prasītāja labā tiesāšanās izdevumus 206,02 EUR, kā arī valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 0,85 EUR.

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[5.1] Tiesa braucamā ceļa servitūta nodibināšanu konkrētajā gadījumā atzinusi par pilnībā atbilstošu Civillikuma 1130.,1231., 1141., 1156.panta nosacījumiem.

Ceļa servitūts, ko prasītājs lūdz nodibināt atbildētājas zemei par labu savai ēkai, ir reālservitūts, kas nodrošina piekļūšanu valdošajam īpašumam (Civillikuma 1155.pants).

Civillikuma 1139.pants noteic, ka katram, kam pieder servitūta tiesība, jāizlieto tā taisnprātīgi, saudzot pie tam pēc iespējas cita īpašuma tiesību. Kā atzīts judikatūrā, tad šādi noteikumi ir jāievēro ne tikai tad, kad servitūts ir nodibināts, bet arī gadījumos, kad izlemjams jautājums par servitūta nodibināšanas nepieciešamību. Tas nozīmē, ka Civillikuma 1139.panta izpratnē nav nepieciešams nodibināt braucamā ceļa servitūtu, ja pastāv iespēja valdošajā nekustamajā īpašumā iebraukt pa citu ceļu. (..) Risinājuma atbilstība prasītāja vēlmēm un ērtībām nav vienīgais vai galvenais priekšnoteikums servitūta nodibināšanai. (..) servitūts nav nodibināms valdošā nekustamā īpašuma īpašnieka ērtības labad (*sk. Senāta Civillietu departamenta 2016.gada 7.jūnija spriedumu lietā SKC–247/2016, ar atsauci uz SKC-392/2005; SKC-8/2008; SKC-192/2009*).

Primāri būtiski konstatēt, vai servitūta nodibināšana vispār ir nepieciešama, apgrūtinot svešu īpašumu, vai arī prasītājam ir iespējams piekļūt savam īpašumam, neapgrūtinot atbildētājas īpašumu.

[5.2] Atbildētāja un trešā persona vairākkārt norādījušas, ka prasītājam iespējams piekļūt savam īpašumam vismaz trīs citos veidos: no Veides ielas pa īpašumu /adrese C/, un no /adrese D/, kas pamatoti ar 2021.gada 13.augusta un 2022.gada 16.augusta Vidzemes apgabaltiesas 93.iecirkņa zvērinātas tiesu izpildītājas Vinetas Risevas palīdzes Līgas Pavlovas sastādītiem aktiem par fakta fiksāciju.

Tiesa pēc būtības piekritusi atbildētājas un trešās personas norādītajam, ka prasītāja īpašumam iespējams piekļūt no dažādām pusēm, bet vienlaicīgi atzinusi, ka prasītāja īpašumam nav nodibināts neviens likumīgs ceļa servitūts un īpašumam nepieiet neviens autoceļš.

[5.2.1] Tiesa no lietai pievienotās zemesgrāmatas informācijas par blakus īpašumiem secinājusi, ka nekustamiem īpašumiem /adrese C/ un /adrese E/ abiem ir viens īpašnieks /pers. E/. Izbraukuma tiesas sēdē tiesa pārliecinājusies, ka abiem īpašumiem pa vidu ir iebraukts nosacīts ceļš, bet tas ir saglabājies no seniem laikiem, kad uz zemes atradušās SIA "Valmieras namsaimnieks" piederošās ēkas, tai skaitā ēka, kuru nāktos apbraukt, taisīt papildu ceļu.

Tiesa no iesniegtās skices secinājusi, ka iespējamais atbildētājas un trešās personas norādītais servitūta ceļš izvietots tieši pa vidu abiem, vienam īpašniekam piederošajiem īpašumiem, proti, lai arī katrs no šeit norādītajiem īpašumiem ir patstāvīgs īpašums, jāņem vērā, ka iespējamais ceļš sadala vienam īpašniekam piederošos īpašumus, izveidojot mākslīgu robežu starp tiem. Iespējamā ceļa garums ir 159 m garumā, izvietots pāri visam īpašumam/adrese C/.

Salīdzinot ar prasības pieteikumā prasītāja lūgto servitūta ceļu pa atbildētājas īpašumu, piekļuves iespēja no /adrese C/ acīmredzami ir nesamērīga gan ceļa platības ziņā, gan tā izvietojumā, pretēji prasības pieteikumā norādītajam ceļam, kas izvietots gar atbildētāja (kalpojošo) īpašuma ārējo malu un ir vien 79 m garš.

[5.2.2] Savukārt no pievienotās skices redzams, ka otrs iespējamais atbildētājas norādītais ceļš no Veides ielas arī šķērso nekustamo īpašumu /adrese C/, tas ir 139 m garumā, 4,5 m platumā un 0,0625 ha platībā. Arī šis ceļš, tāpat kā iepriekš aprakstītā piekļuves iespēja, ir nesamērīga gan ceļa platības ziņā, gan tā izvietojumā, pretēji prasības pieteikumā norādītajam ceļam, kas izvietots gar atbildētāja īpašuma ārējo malu. Apskatītais ceļš izvietots starp kokiem, un ceļa izbūves gadījumā, saskaņā ar Valmieras novada pašvaldības 2021.gada 28.oktobra domes saistošajiem noteikumiem Nr.16 "Par

koku ciršanu ārpus meža Valmieras novadā", būtu nepieciešama Valmieras novada pašvaldības atļauja koku ciršanai, kas nesamērīgi sadārdzinās iespējamā ceļa būvniecības izmaksas, gadījumā, ja tāda atļauja tiks izsniegta.

[5.2.3] Attiecībā par atbildētājas un trešās personas norādītās piekļuves iespēju prasītāja īpašumam no /iela/puses caur /garāžu kooperatīvs/teritoriju, tiesa secinājusi, ka piebraucamais ceļš šķērsotu automašīnu garāžu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības teritoriju, kas ir pieejama tikai garāžu īpašniekiem un garāžu kooperatīva biedriem. Turklāt iebraukšana garāžu teritorijā un braukšana pa norādīto ceļu tiek regulēta ar paceļamu barjeru, kas pilnībā izslēdz iespēju nepiederošām personām (prasītājam) iebraukt un šķērsot garāžu kooperatīva teritoriju. Ja arī prasītājs iegūtu no garāžu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības atļauju iebraukšanai garāžu teritorijā, minētais nenodrošina trešo personu piekļuvi valdošajam īpašumam, kurām tas ir nepieciešams saistībā ar prasītāja saimnieciskās darbības veikšanu valdošā īpašuma sastāvā esošajā būvē, ko apliecina noslēgtā 2020.gada 1.janvāra zemes nomas līguma Nr.3-5/2/2 1.2. punktā norādītais. Ievērojot to, ka prasītājam nepieder garāža, kas atrodas kooperatīvās sabiedrības teritorijā, viņš nav arī garāžas lietotājs, tad kooperatīvai sabiedrībai nav jānodrošina piekļuve pie prasītājam piederošās būves. Prasītājam nav izsniegta atļauja vai elektroniskās piekļuves ierīces, kas ļautu viņam pašam jebkurā laikā iedarbināt, t.i., pacelt barjeru pie iebrauktuves kooperatīva teritorijā no /iela/ puses un iebraukt tajā ar savu transportu.

[5.3] Tiesa pievienojusies prasītāja pilnvarotā pārstāvja viedoklim, ka ar 2021.gada 30.septembra grozījumiem, kas stājās spēkā 2021.gada 29.oktobrī, likumā "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" ieviests jauns lietu tiesību institūts, t.i., likumiskās zemes lietošanas tiesības. Likuma mērķis bija radīt labāku tiesisko risinājumu vēsturiski pastāvējušajam piespiedu nomas tiesiskajam regulējumam un novērst problēmas, kuras vēsturiski bija radušās izmantojot nomas institūtu dalītā īpašuma stāvokļa risināšanai.

Likuma grozījumu anotācijā norādīts, ka likumiskās zemes lietošanas tiesības ir uz likuma pamata pastāvoša lietu tiesība. Saskaņā ar likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 38.panta pirmo daļu, ja būve ir patstāvīgs īpašuma objekts saskaņā ar šā likuma 14.panta pirmās daļas 1., 2., 3. vai 4.punktu, līdz būves apvienošanai vienā īpašumā ar zemi būves īpašniekam uz likuma pamata ir lietošanas tiesības uz zemi, ciktāl tās nepieciešamas īpašuma tiesību īstenošanai pār būvi. Šāds likumisko lietošanas tiesību aprobežojums ir reālservitūts par labu būvei, kas ir patstāvīgs īpašuma tiesību objekts, un lietošanas tiesībām ir piemērojami Civillikuma noteikumi par reālservitūtu, ciktāl šis likums nenosaka citādi. Likumiskās zemes lietošanas tiesības ir līdzīgas servitūtiem un tām ir piemērojami Civillikuma noteikumi par reālservitūtiem, ciktāl likums neparedz citādi.

Tiesas ieskatā ar likumisko zemes lietošanas institūta ieviešanu likumdevējs nav paredzējis risināt strīdus par piekļuves jautājumiem nekustamajiem īpašumiem. Piekļuves nodrošināšana prasītājam piederošajam nekustamajam īpašumam caur automašīnu garāžu kooperatīva teritoriju nemaz nav iespējama, jo likumā nav paredzēta vienas un tās pašas zemes platības nodošana divu personu, t.i., konkrētajā gadījumā automašīnu garāžu kooperatīva un prasītāja likumiskajā zemes lietošanā. Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka piekļuves nodrošināšana prasītājam piederošajam nekustamajam īpašumam /adrese/, ir īstenojama tikai izmantojot Civillikumā nostiprināto servitūta institūtu.

[5.4] Lietas pareizā izšķiršanā nav būtiskas nozīmes atbildētājas pilnvarotā pārstāvja norādītajam, ka 2017.gada Valmieras pilsētas pašvaldības pilsētas kartē ir iezīmēts un perspektīvā paredzēts /ielas nosaukums/ (ceļa) turpinājums, kas ved ne tikai uz prasītāja īpašumu, bet arī uz pārējiem blakus īpašumiem, kas paredzēts izbūvei nākotnē, bet ne tuvākajā laikā. Šobrīd nav pamata uzskatīt, ka pašvaldība tiešām plāno ceļa izbūvi un tāpēc nebūtu lietderīgi nodibināt braucamā ceļa servitūtu prasītāja īpašumam.

No saudzīguma aspekta pieprasītais servitūts jebkurā gadījumā ir nesaudzīgs attiecībā pret atbildētājas īpašuma tiesībām, bet novērtējot lietā gūtos pierādījumus, tiesa secinājusi, ka prasītājam ir nepieciešama konkrētā servitūta nodibināšana, kas attaisno atbildētājas nekustamā īpašuma apgrūtināšanu. Tiesas ieskatā šo prasītāja ceļa servitūtu varēs izmantot arī trešā persona, līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka konkrētās prasības apmierināšana varētu radīt trešās personas interesēm būtisku kaitējumu vai liegt nodarboties ar uzņēmējdarbību, gūstot peļņu.

[6] Atbildētāja par Vidzemes rajona tiesas 2023.gada 3.maija spriedumu iesniegusi apelācijas sūdzību.

[6.1] Tiesas spriedums ir nepareizs, neatbilstošs likumam un faktiskajiem lietas apstākļiem, pārsūdz spriedumu prasības apmierinātajā daļā. Nepārsūdz spriedumu daļā, kurā tiesa nospriedusi izbeigt tiesvedību par kājceļa servitūta nodibināšanu.

Lietā nav strīds, ka prasītājam nepieder zemesgabals, bet gan pieder tikai būve /adrese/, kas pilnībā atrodas uz reliģiskai organizācijai /draudzes nosaukums/ piederošās zemes.

Situācijā, kad ēka atrodas uz citam īpašniekam piederošas zemes, jautājums risināms, nosakot funkcionāli nepieciešamo zemesgabala platību dzīvojamai mājai, nevis nodibinot reālservitūtu par labu ēkas īpašniekam. Prasītājam piederošajai būvei tiesību normas vispār neparedz iespēju nodibināt reālservitūtu – braucamā ceļa servitūtu, bet gan jautājums par piekļuvi prasītājam būvei no publiskas lietošanas ceļa (ielas) risināms, nosakot būvei funkcionāli nepieciešamo zemes platību. Kopš 2022.gada 1.janvāra dalīta īpašuma gadījumā, kad būve un zeme pieder dažādām personām, Likums "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" (turpmāk saukts – Spēkā stāšanās likums) ir noteicis uz likuma pamata jaunu, īpašu reālservitūta veidu par labu būvei kā valdošajam nekustamajam īpašumam uz zemi kā kalpojošo nekustamo īpašumu.

[6.2] Ceļot prasību, prasītājs ir lūdzis un pirmās instances tiesa ar spriedumu ir nodibinājusi braucamā ceļa servitūtu par labu zemei, nevis par labu būvei, jo prasībā prasītais un tiesas nodibinātais braucamā ceļa servitūts vispār nepieguļ un nepieskaras Būvei, bet gan tikai zemei, kas savukārt nepieder prasītājam, bet pieder draudzei. Pirmās instances tiesa nav sapratusi, nav pareizi iztulkojusi un nav piemērojusi turpmāk norādītās tiesību normas, kas regulē prasītājam uz likuma pamata jau pastāvošās reālservitūta tiesības uz zemi un to apjomu, kas aptver arī piekļuvi būvei no publiskas lietošanas ceļa (ielas). Tiesai ir pienākums vērtēt faktus, kas saistīti ar dzīvojamai mājai funkcionāli nepieciešamā zemes gabala noteikšanu.

Tiesa spriedumā nonākusi pie nepareiza secinājuma, ka neesot strīda par to, ka prasītāja īpašumam nav pieejams cits piebraucamais ceļš, pa kuru var nokļūt līdz prasītāja īpašumam, ka prasītāja īpašumam par labu nav nodibināta braucamā ceļa servitūta tiesība, kas paredzētu izmantot kādu dabā jau pastāvošu ceļu. Tieši par to lietā ir strīds.

Prasītājam jau pastāv gan uz likuma pamata nodibināts reālservitūts par labu būvei uz zemi, kas piešķir tiesības un līdz ar to iespēju prasītājam piebraukt būvei ne tikai no vienas, bet pat no divām dažādām ielām – /ielas/, kā arī dabā pastāv jau esošs piebraucamais ceļš būvei zemesgabalā /adrese C/, kuru turklāt prasītājs šobrīd jau izmanto šim nolūkam.

[6.3] Tiesa ir ignorējusi no Spēkā stāšanās likuma 38.panta pirmās un piektās daļas, likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 28.panta otrās daļas 4.punkta, Civillikuma 1133.panta un citām iepriekš norādītajām tiesību normām izrietošās par labu prasītāja būvei uz likuma pamata nodibinātās reālservitūta tiesības uz zemi, kas ietver prasītāja tiesības izmantot zemi arī piebraukšanai būvei no /ielas/ puses.

Tiesa, izmantojot apzīmējumu "automašīnu garāžu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības teritorija", ir ignorējusi faktu, ka /garāžu kooperatīvs/ nepieder zeme, kā arī pat nepieder visas uz zemes esošās garāžu ēkas, jo daļa no tām pieder fiziskām personām, bet kooperatīvs tās tikai apsaimnieko. Nekustamais īpašums /adrese F/, sastāv no viena vesela zemes gabala, uz kura atrodas dažādiem citiem īpašniekiem piederošas būves, t.sk. prasītāja būve. Zeme neiedalās kaut kādā iedomātā "automašīnu garāžu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības teritorijā" un pārējā teritorijā, bet gan ir viens

veselums.

Draudzei kā zemes īpašniekam no likuma jau izriet pienākums nodrošināt iespēju lietot funkcionāli nepieciešamo zemes platību visām uz zemes esošajām būvēm, t.sk., prasītāja būvei, tostarp nodrošinot visām būvēm piekļuves iespēju no publiskas lietošanas ielas – /ielas/.

Ja draudze vai kooperatīvs prettiesiski ierobežo prasītāja no likumiskā reālservitūta izrietošās tiesības izmantot uz zemes esošos piebraucamos ceļus, lai prasītājs piebrauktu savai būvei no /ielas/ puses, tad prasītājam bija un ir tiesības vērsties pret draudzi vai kooperatīvu, pieprasot nodrošināt prasītājam šīs no likuma izrietošās tiesības, nevis prasīt otra reālservitūta nodibināšanu.

Tiesas konstatētie it kā pastāvošie šķēršļi piebraukšanai būvei no /ielas/ puses ir subjektīvi un viegli novēršami, pieprasot izbeigt prettiesiskos ierobežojumus un izsniegt vienu barjeras pulti prasītājam vai izsniegt vārtu atslēgu no Beātes ielas puses. Lietā nav strīda, ka prasītājs nav pieprasījis ne draudzei, ne kooperatīvam nodrošināt prasītāja būvei piekļuvi pa zemi no /ielas/ puses. Piekļuves iespējas savai būvei nav un nevar būt atkarīgas no būves īpašnieka dalības kādā organizācijā (kooperatīvā, biedrībā u.tml.), bet gan ir vienlīdzīgi nodrošināmas ikvienam.

Tiesa ir atsaukusies uz to pašu Spēkā stāšanās likuma 39.pantu, kas liedz draudzei kā zemes īpašniekam ierobežot būves īpašnieka iespējas lietot zemi, taču absolūti tendenciozi ir pieslējusies prasītāja pārstāvja paustajam viedoklim, ka šī likuma norma tiesības nodrošina tikai uz zemes esošajām garāžas ēkām, bet nenodrošina uz zemes esošajai prasītāja būvei. Spēkā stāšanās likuma 38.pants reālservitūtu uz funkcionāli nepieciešamo zemes daļu, t.sk. piekļuves iespējām no publiskas lietošanas ielas, nodibina vienlaikus un absolūti vienlīdzīgi par labu visām uz zemes esošajām būvēm, nevis par labu kādai konkrētai personai, piemēram, kooperatīvam.

[6.4] Attiecībā uz /adrese C/ jau pastāvošo piebraucamo ceļu, kas no Dārza ielas ved tieši pie prasītāja būves, tiesa to nepamatoti dēvē par "nosacītu" ceļu, jo tas ir dabā jau pastāvošs ceļš, kuram no pašvaldības ielas ir īpaši izbūvēta iebrauktuve. Ceļš ir iezīmēts Valmieras novada pašvaldības kartē, kas vienlaikus nodrošina piebraukšanu /adrese C/ esošajai būvei, gan arī prasītāja būvei. Prasītājs pats tiesas sēdē atzina, ka šo ceļu arī faktiski izmanto piebraukšanai savai būvei. Pretēji tiesas secinātajam, /adrese C/ esošo būvi nav nepieciešams apbraukt, kā arī nav nepieciešamība taisīt nekādu papildus ceļu.

Bez ievērības atstājams tiesas apsvērums, ka ceļš sadala īpašumus /adrese E/ un /adrese C/. Ceļš pastāv tikai /adrese C/ un nav nepieciešams /adrese E/ īpašumam, kurš pats robežojas gan ar Dārza ielu, gan Veides ielu, tie ir divi dažādi īpašumi. Ceļš dabā jau pastāv, tādēļ tiesai nav nekādas vajadzības analizēt tā lietderību vai ietekmi uz īpašuma /adrese C/ izmantošanu.

Nav saprotams, no kurienes pirmās instances tiesa ir ieguvusi spriedumā norādīto informāciju, ka dabā esošais ceļš /adrese C/ ir "saglabājies no seniem laikiem, kad uz zemes atradušās SIA "Valmieras namsaimnieks" piederošās ēkas" un, ka "Valmieras pilsētas pašvaldības pilsētas kartē ir iezīmēts un perspektīvā paredzēts /ielas nosaukums/ ielas (ceļa) turpinājums, kas ved ne tikai uz prasītāja īpašumu, bet arī uz pārējiem blakus īpašumiem, kas paredzēts izbūvei nākotnē". Neviens no lietas dalībniekiem šādu informāciju savos paskaidrojumos tiesai nesniedza. Tāda informācija neizriet ne no viena lietā iesniegtā pierādījuma. Secināms, ka vai nu pirmās instances tiesa ir izdarījusi patvaļīgus secinājumus, vai arī pārkāpjot Civilprocesa likuma 10.pantā noteikto sacīkstes principu, ir pati prasītāja labā un interesēs centusies vākt pierādījumus, par to neinformējot pārējos lietas dalībniekus. Šie pirmās instances tiesas secinājumi ir aplami un neatbilst faktiskajiem lietas apstākļiem, jo ceļš /adrese C/ dabā pastāv un tiek izmantots, bet Valmieras novada pašvaldības kartē tas ir iezīmēts tieši tāds pats, kā ir dabā un ir nevis /ielas nosaukums/ ielas turpinājums, bet gan atsevišķs iebraucamais ceļš līdz /adrese C/ būvei un beidzas tieši pretī prasītāja būvei.

Tiesa pareizi ir atsaukusies uz judikatūru, taču ir nepareizi iztulkojusi un piemērojusi Civillikuma 1159.pantu un veikusi šai likuma normai neatbilstošu vērtējumu par prasītāja esošajām piekļuves iespējām būvei un apgrūtinājumu atbildētājai. Tiesa kļūdaini secinājusi, ka saudzīgākais piekļuves risinājums ir pilnīgi jauna braucamā ceļa izveidošana atbildētājai piederošajā daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas pagalmā, kur šāds ceļš nekad nav pastāvējis, izvēloties salīdzinājumam tikai piebraucamā ceļa garumu, neievērojot to, ka Civillikuma 1159.pantā noteiktais saudzīguma princips prasa vērtēt arī to, vai nepastāv citas dabā jau esošs piebraucamais ceļš, kādus apgrūtinājumus viena vai otra piebraukšanas iespēja rada attiecīgā zemesgabala īpašniekam vai citiem lietotājiem. Prasītājs prasību par jauna braucamā ceļa servitūta pa atbildētāja zemi /adrese/, nodibināšanu ir cēlis tikai, lai nodrošinātu sev lielākas ērtības, nevis tādēļ, ka šobrīd pa dabā jau esošiem ceļiem nevarētu piekļūt savai būvei.

[7] Prasītājs rakstveida paskaidrojumā par iesniegto apelācijas sūdzību norādījis, ka braucamā ceļa servitūts uz atbildētājam piederošo nekustamo īpašumu /adrese/ ir nodibināms ne tikai tādēļ, ka tādējādi juridiski tiktu nostiprināta un praktiski nodrošināta piekļuve prasītaja nekustamajam īpašumam /adrese/, bet arī tādēļ, ka, izvērtējot un izvēloties kalpojošo nekustamo īpašumu un uz šā īpašuma nodibināmā servitūta apmēru, prasībā norādītais servitūta nodibināšanas variants attiecībā uz kalpojošo nekustamo īpašumu ir vissaudzīgākais un vismazāk apgrūtinošais.

No tiesā iesniegtajiem situāciju plāniem ir redzams, ka konkrētā braucamā ceļa servitūta nodibināšana uz atbildētājai piederošo nekustamo īpašumu /adrese/, nodrošinās piekļuvi būves nekustamajam īpašumam no /iela/ puses, tādējādi vienlaikus dodot labumu prasītājam kā šā būves nekustamā īpašuma īpašniekam un braucamā ceļa servitūta izlietotājam, jo tas pieved tieši pie prasītāja lietošanā esošā būves funkcionālai lietošanai nepieciešamā zemes gabala, ko iznomājusi draudze.

Turklāt braucamā ceļa servitūts ir nodibināms par labu tieši būves nekustamajam īpašumam arī no tāda aspekta, ka, piemēram, jebkādu iemeslu dēļ beidzot pastāvēt būves nekustamajam īpašumam, izbeigtos arī uz atbildētāja nekustamā īpašuma nodibinātais braucamā ceļa servitūts, jo nebūtu vairs valdošā nekustamā īpašuma, kam par labu reālservitūts tika nodibināts un kura īpašniekam tas bija vitāli nepieciešams. Ja reālservitūts tiktu nodibināts par labu zemes gabala īpašniekam, uz kura atrodas prasītājam piederošā būve, tad beidzot pastāvēt būves nekustamajam īpašumam, nodibinātais reālservitūts paliktu, kaut gan reliģiskajai organizācijai /draudzes nosaukums/ kā zemes īpašniekam tāds nemaz nav nepieciešams.

Nepiekrīt, ka, pamatojoties uz likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" normām, prasītājam jau uz likuma pamata ir nodibināts reālservitūts par labu būvei /adrese/.

Nepiekrīt norādītajam, ka dabā pastāv jau esošs piebraucamais ceļš prasītājam piederošajai būvei caur nekustamo īpašumu /adrese C/. Nenoliedz, ka šobrīd piekļūšanai sev piederošajai būvei izmanto dabā iebrauktu ceļu no /iela/ puses cauri nekustamajam īpašumam /adrese C/, kadastra Nr./numurs B/. Šādas piekļūšanas iespējas uz doto brīdi ir tāpēc, ka īpašums /adrese C/ netiek aktīvi izmantots un šā nekustamā īpašuma īpašnieks tam neliek nekādus šķēršļus. Tai pat laikā šādam dabā iebrauktam ceļam nav piešķirts nekāds oficiāls statuss un tas negarantē prasītājam tiesības, ka viņš varēs šo piekļūšanas iespēju izmantot arī nākotnē.

Savukārt oficiāla braucamā ceļa servitūta nodibināšana par labu prasītājam piederošajam nekustamajam īpašumam /adrese A/, caur nekustamo īpašumu /adrese C/, nebūtu pamatota, jo, salīdzinot servitūta nodibināšanai nepieciešamo platību un izvietojumu atbildētājai piederošajā nekustamajā īpašumā /adrese/, ar servitūta nodibināšanai nepieciešamo platību un izvietojumu nekustamajā īpašumā /adrese/, ir redzams, ka braucamā ceļa servitūta nodibināšana caur nekustamo īpašumu /adrese C/, to nesamērīgi apgrūtinātu un būtu pretrunā Civillikuma 1159.panta pirmajā daļā noteiktajam, proti, ka ceļa servitūta izlietotājam piebraucamais ceļš ir jāizvēlas pēc iespējas saudzīgi.

[8] Trešā persona AS /Nosaukums B/ 2023.gada 26.maija un 2023.gada 1.augusta rakstveida paskaidrojumā par iesniegto apelācijas sūdzību un prasītāja paskaidrojumiem par apelācijas sūdzību norāda, ka pirmās instances tiesas spriedums ir nepareizs un atbildētājas iesniegtajā

apelācijas sūdzībā norādītie argumenti un apsvērumi par šī sprieduma nepareizību ir pilnīgi pamatoti. Pievienojas iesniegtajai apelācijas sūdzībai.

[9] Tā kā izskatāmā civillieta nav saistīta ar personas nozīmīgu tiesību aizskārumu, ņemot vērā lietā esošo pierādījumu apjomu, ievērojot Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantā noteikto, tiesas kolēģija atzīst, ka lieta ir izskatāma rakstveida procesā. Lietas dalībniekiem 2023.gada 26.jūnijā ir paziņots par lietas izskatīšanu rakstveida procesā un noteikts termiņš procesuālu lūgumu un papildu paskaidrojumu iesniegšanai līdz 2023.gada 1.augustam.

Prasītājs un trešā persona norādītajā termiņā lietā ir iesnieguši rakstveida paskaidrojumus par apelācijas sūdzību.

Atbildētāja SIA /Nosaukums A/ un trešā persona AS /Nosaukums B/lietā iesniegušas pieteikumu par piemērotā pagaidu aizsardzības līdzekļa atcelšanu, kas ar Vidzemes apgabaltiesas tiesneses 2023.gada 15.augusta lēmumu pieņemti izskatīšanai rakstveida procesā, dodot lietas dalībniekiem tiesības sniegt papildu paskaidrojumus par iesniegtajiem pieteikumiem līdz 2023.gada 28.augustam.

2023.gada 25.augustā tiesā saņemts trešās personas AS /Nosaukums B/ pilnvarotā pārstāvja zvērināta advokāta A.Krūma iesniegums ar lūgumu noteikt civillietas izskatīšanu mutvārdu procesā klātienē tiesas sēdē un iesnigt pieteikumu Satversmes tiesai par Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.panta pirmās daļas, ciktāl tā ļauj ierobežot personu pamattiesības uz civillietas izskatīšanu mutvārdu procesā tiesas sēdē, par netabilstošu Satversmes 92.panta pirmajam teikumam un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.pantam..

Apelācijas tiesa uzskata, ka nav pamats apmierināt trešās personas /Nosaukums B/ lūgumu par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā un pieteikuma iesniegšanu Satversmes tiesā. Pirmkārt, tiesa nesaskata pamatu dotajā situācijā pariet uz mutvārdu procesu, jo lietā puses ir uzklausītas mutvārdu procesā pirmās instances tiesā, ir sniegušas apjomīgus paskaidrojumus kā tiesas sēdē, tā rakstveida paskaidrojumos lietā, nekādi jauni pierādījumi lietā apelācijas instances tiesā nav saņemti un lietai nav pievienoti, līdz ar to tiesai nav pamats lemt pretēji Vidzemes apgabaltiesas tiesneša 2023.gada 26.jūnija lēmumam, kurā jau lietā nozīmēts rakstveida process. Otrkārt, lūgums par pāriešanu uz mutvārdu procesu un pieteikuma iesniegšanu Satversmes tiesai lietā ir saņemts jau pēc termiņa, kas bija nozīmēts procesuālu lūgumu iesniegšanai, līdz ar to tiesa uzskata, ka lietas noņemšana no izskatīšanas īsi pirms tās izskatīšanas un mutvārdu tiesas sēdes nozīmēšana kavētu tiesvedības procesu. Tiesas ieskatā pieteikumu Satversmes tiesai nav nekāda pamata iesniegt, jo tiesa nekādu procesa dalībnieku tiesību aizskārumu nesaskata un Latvijas Republikas Saeimā jau ir iesniegts likumprojekts par pieteikumā norādītā likuma grozīšanu vai pat daļēju atcelšanu.

Savukārt prasītājs 2023.gada 29.augustā tiesā iesniedzis paskaidrojumu uz iesniegtajiem pieteikumiem par pagaidu aizsardzības līdzekļa atcelšanu civillietā.

Apelācijas tiesa arī atzīst, ka prasītāja /pers. A/ pārstāvja iesniegtais paskaidrojums par atbildētājas un trešās personas pieteikumu saistībā ar pagaidu aizsardzības līdzekļa atcelšanu lietai nav pievienojams, jo tas ir iesniegts jau pēc paskaidrojumiem noteiktā termiņa un nav izteikts lūgums par procesuālā termiņa pagarināšanu atbilstoši Civilprocesa likuma 52.pantam.

Motīvu daļa

[10] Iepazinusies ar civillietas materiāliem, novērtējusi lietas materiālos esošos pierādījumus to kopsakarā ar prasībā, spriedumā un atbildētājas apelācijas sūdzībā, pušu un trešās personas rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem un apsvērumiem, izteiktajiem iebildumiem, tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pamatota un celtā prasība ir noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā nosaka prasības pieteikums, pirmās instances tiesas spriedums un apelācijas sūdzība.

Lietā nav iesniegta apelācijas sūdzība par spriedumu daļā, ar kuru izbeigta tiesvedība prasībā par kājceļa servitūta nodibināšanu par labu nekustamam īpašumam /adrese A/. Līdz ar to šajā daļā apelācijas instances tiesa prasību neizskata.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

[10.1] Lietā nav strīds par vairākiem pušu norādītiem un tiesas konstatētiem faktiem.

Saskaņā ar Vidzemes rajona tiesas Valmieras pilsētas zemesgrāmatas nodalījumu Nr./nodalījuma numurs/ nekustamais īpašums- būve /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, pieder prasītājam (*lietas 1.sējuma 12.lapa*). Nav strīda, ka būvi prasītājs ieguvis izsoles rezultātā, pamatojoties uz 2020.gada 5.oktobrī noslēgtu pirkuma līgumu ar SIA "Valmieras namsaimnieks".

Saskaņā ar Vidzemes rajona tiesas Valmieras pilsētas zemesgrāmatas nodalījumu Nr. /nodalījuma numurs/ nekustamais īpašums- zemes gabals, uz kura atrodas namīpašums, /adrese/ kadastra numurs /numurs B/, pieder atbildētājai (*lietas 1.sējuma 13.lapa*).

Pusēm nav strīda, ka prasītājam piederošais būves nekustamais īpašums atrodas blakus atbildētājai piederošajam zemes īpašumam.

Līdz ar to prasītājs, norādot, ka vienīgā saprātīgā piekļuve viņa īpašumam ir šķērsojot atbildētājai piederošo nekustamo īpašumu, lūdzis nodibināt braucamā ceļa servitūtu, atbilstoši sertificēta mērnieka /pers.B/ 2023.gada 7.martā izstrādātajai ceļa servitūta skicei, kas pievienota prasītāja 2023.gada 7.marta pieteikumam par daļēju atteikšanos no prasības.

Savukārt atbildētāja uzskata, ka piekļuve prasītāja nekustamajam īpašumam ir iespējama, pirmkārt, pa citām, vismaz trim dažādām vietām (ceļiem). Bez tam prasītājam piekļuvi īpašumam nodrošina būves atrašanās uz Valmieras Svētā Sīmaņa evaņģēliski luteriskajai draudzei (turpmāk Draudze) piederošā zemes īpašuma, kas nodrošina piekļuvi, realizējot to likumā "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību (Spēkā stāšanās likums) noteiktajā kārtībā.

[10.2] Apelācijas tiesa nepiekrīt atbildētājas pārstāvja argumentam, ka prasītājs vispār nevarētu prasīt reālservitūtu un Civillikuma 1130.pants dotajā situācijā nebūtu piemērojams, jo prasītājs nav zemes īpašnieks, bet tikai būves īpašnieks. Civillikuma 1130.pants definē servitūtu, kas ir tāda tiesība uz svešu lietu, ar kuru īpašuma tiesība uz to ir lietošanas ziņā aprobežota kādai noteiktai personai vai noteiktam zemes gabalam par labu. Tiesas ieskatā likums šajā gadījumā nav noteicis kā obligātu priekšnoteikumu to, ka būves īpašniekam vienlaicīgi būtu jābūt arī zemes īpašniekam. Nav noliedzams, ka katra būve tās apjomā atrodas uz konkrēta zemes gabala un ir cieši saistīta ar zemi, lai arī pastāv dalītais īpašums. Kā redzams no lietas materiāliem, tad Draudze ir iznomājusi prasītājam ar 2020.gada 1.janvāra zemes nomas līgumu Nr.3 5/2.2 zemes gabala daļu 250 kvm platībā zem ēkas uz 5 gadiem un prasītājs ir zemes tiesiskais lietotājs.

Tāpat arī apelācijas tiesa nepiekrīt atbildētājas argumentam, ka jautājumu par piekļuvi būvei varētu atrisināt tikai un vienīgi nosakot funkcionāli nepieciešamo zemesgabala platību būvei, nevis nodibinot reālservitūtu par labu ēkai. Tiesa uzskata, ka funkcionāli nepieciešamā zemes gabala platība sevī ietver tikai un vienīgi pašas ēkas apsaimniekošanai nepieciešamo zemes gabalu (tās uzturēšanai, apsaimniekošanai un funkcionēšanai nepieciešamie infrastruktūras, labiekārtojuma un komunikāciju elementi kā kanalizācija, elekrība, u. tml.), nevis zemi juridiskās vai fiziskās personas saimnieciskās darbības nodrošināšanai un iespējamo klientu piekļuvei.

Apelācijas sūdzībā atbildētāja atsaukusies uz likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 28.panta otro daļu, taču izskatāmajā

gadījumā minētā norma nav piemērojama, jo strīds nav par piekļuvi valsts vai pašvaldību dzīvojamām mājām, bet gan nedzīvojamai ēkai, kura pieder fiziskai personai. Līdz ar to šis likums un Ministru kabineta Noteikumi Nr.522 "Privatizējamai dzīvojamai mājai funkcionāli nepieciešamā zemes gabala noteikšanas kārtība" nav attiecināmi uz izskatāmo gadījumu.

Apelācijas tiesa neapšauba, ka 2021.gada 29.oktobrī stājās spēkā grozījumi likumā "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" un ir ieviests jauns lietu tiesību institūts, t.i., likumiskās zemes lietošanas tiesības.

Minētā likuma 38. pants noteic, ja būve ir patstāvīgs īpašuma objekts saskaņā ar šā likuma 14. panta pirmās daļas 1., 2., 3. vai 4. punktu, līdz būves apvienošanai vienā īpašumā ar zemi būves īpašniekam uz likuma pamata ir lietošanas tiesības uz zemi, ciktāl tās nepieciešamas īpašuma tiesību īstenošanai pār būvi. Šāds likumisko lietošanas tiesību aprobežojums ir reālservitūts par labu būvei, kas ir patstāvīgs īpašuma tiesību objekts, un lietošanas tiesībām ir piemērojami Civillikuma noteikumi par reālservitūtu, ciktāl šis likums nenosaka citādi. Tātad īpašuma tiesību īstenošanai pār būvi, nevis savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai, ko pēc būtības ar ceļa servitūta nodibināšanu vēlas nodrošināt prasītājs.Ja normatīvie akti neparedz kārtību, kādā nosakāma lietošanā esošās zemes platība un robežas, un būves īpašnieks un zemes īpašnieks par to nav vienojušies, līdz prasības celšanai tiesā uzskatāms, ka būves īpašnieks lieto visu zemes vienību, uz kuras atrodas būve. Šāds pieņēmums nav piemērojams, ja ir acīmredzami skaidrs, ka visa zemes vienība nevar būt nepieciešama būves ekspluatācijai. Tātad kolēģijas ieskatā pieņēmums, ka prasītājs varētu lietot visu Draudzei piederošo zemi (ceļus) bez ceļa servitūta tiesību nodibināšanas nav pamatots, jo ir skaidrs, ka visa zemes platība būves uzturēšanai un apsaimniekošanai nav nepieciešama, ka tā ir, iespējams, nepieciešama tieši piekļūšanai būvei neierobežotam personu lokam.

Apelācijas tiesa tiktāl piekrīt pirmās instances tiesas viedoklim, ka ar likumisko zemes lietošanas institūta ieviešanu likumdevējs nav paredzējis risināt strīdus par piekļuves jautājumiem nekustamajiem īpašumiem (īpaši nedzīvojamām ēkām), izmantojot likumisko zemes lietošanas tiesību institūtu. Piekļuves nodrošināšana prasītājam piederošajam nekustamajam īpašumam ne tikai pašam prasītājam, bet neierobežotam personu lokam, uz doto brīdi nav risināma citādi kā tikai ar reālservitūta nodibināšanu Civillikuma 1130.panta kārtībā.

[10.3] Īpašums ir vispilnīgākā un visaptverošākā lietu tiesība, kādu pazīst mūsu tiesiskā iekārta; tā piešķir īpašniekam visplašāko lietošanas un rīcības iespēju pār lietu. Taču tas nenozīmē, ka īpašums ir neaprobežota tiesība. (..) Civillikuma 1036.pantā ietvertā norāde uz īpašuma aprobežojumiem formulēta kā izņēmums no noteikuma par īpašumu kā pilnīgas varas tiesību (*sk. A. Grūtups, E. Kalniņš. Civillikuma komentāri. Trešā daļa. Lietu tiesības. Īpašums. Otrais papildinātais izdevums.- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 171. lpp.*). Satversmes 105.panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības uz īpašumu sevī ietver īpašnieka tiesības izmantot viņam piederošo īpašumu tā, lai gūtu pēc iespējas lielāku ekonomisko labumu (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa spriedumu lietā Nr. 2006-38-03 11. punktu*). Tādējādi likums pieļauj īpašuma aprobežošanu, noteiktā kārtībā paredzot īpašniekam piederošo lietošanas tiesību ierobežojumu, taču šāda aprobežošana pieļaujama tikai izņēmuma kārtā un pēc iespējas saudzīgi.

[10.4] Viens no Civillikumā paredzētajiem īpašuma aprobežošanas veidiem ir servitūts – tiesība lietot svešu lietu, kas tiek nodibināts par labu personai (personālservitūts) vai noteiktam nekustamam īpašumam (reālservitūts) (Civillikuma 1130., 1131. pants). Civillikums paredz arī servitūtus kā īpašuma tiesību aprobežojumus, nosakot tos tā, lai īpašuma tiesības apgrūtinātu pēc iespējas mazāk (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2010. gada 17. jūnija spriedumu lietā Nr. SKC-766/2010 (C22027309) 4.2. punktu*).

Dotajā situācijā, kad pušu starpā pastāv strīds par servitūta nodibināšanu, tiesas uzdevums ir, pirmkārt, konstatēt, ka šāda aprobežojuma noteikšanai pastāv objektīva nepieciešamība (bez tā nodibināšanas prasītāja īpašumtiesības nav izlietojamas), un, otrkārt, ka veids, kādā tas tiek nodibināts, ir iespējami saudzīgākais kalpojošā īpašuma īpašniekam un vienlaikus atrisina valdošā īpašuma pieejamības jautājumu. Respektīvi, tiesai jāatrod veids, kādā strīda taisnīga atrisinājuma nolūkā samērot pušu tiesiskās intereses (*sk. Senāta 2020. gada 29. maija spriedumu lietā Nr. SKC186/2020 (C27125513) 8.1. punktu*).

Tajā pašā laikā juridiskajā literatūrā norādīts, ka servitūts nav nodibināms valdošā nekustamā īpašuma īpašnieka ērtības labad, valdošā īpašuma īpašnieka vēlme un ērtība nav uzskatāmi par priekšnoteikumiem servitūta nodibināšanai (*sk. Višņakova G., Balodis K. Civillikuma komentāri. Lietas. Valdījums. Tiesības uz svešu lietu. Rīga: Mans īpašums, 1998, 67.lpp.*). Kolēģijas ieskatā jebkāda papildus ērtību nodrošināšana valdošā īpašuma īpašniekam uz kalpojošā īpašuma īpašnieka rēķina vairāk vai mazāk izjauc pušu interešu līdzsvara principu un tādējādi neatbilst iepriekš norādītajā judikatūrā paustajām atziņām un arī likumam. Ceļa servitūtu uz citai personai piederošo nekustamo īpašumu var nodibināt tikai absolūtas nepieciešamības gadījumā.

Kā norāda prasītājs un tam piekritusi pirmās instances tiesa, tad nav cita samērīgāka veida (ceļa) kā piekļūt prasītājam piederošajai būvei. Minētajam secinājumam apelācijas tiesa nevar piekrist.

Kā pirmās instances tiesa ir pareizi nodibinājusi, tad prasītājam piederošā nekustamā īpašuma izvietojums dabā ir tāds, ka piekļūšana pie tā nav iespējama, nešķērsojot kādai citai personai piederošu īpašumu. Tomēr tas nav uzskatāms par pietiekamu priekšnoteikumu, lai pirmās instances tiesas akceptēto risinājumu atzītu par taisnīgu. Ir pamatots apelācijas sūdzības arguments, ka pirmās instances tiesa, nodibinot servitūtu, nav ņēmusi vērā visus strīda izšķiršanai būtiskos lietas apstākļus.

[10.5] Kalpojošam nekustamam īpašumam jādod labums valdošam ne tikai nejauši vai uz kādu laiku, bet ar savām pastāvīgām īpašībām, kā to noteic Civillikuma 1146. pants. Servitūta objektīvas nepieciešamības izvērtējums neaprobežojas ar valdošā un kalpojošā īpašuma savstarpējo novietojuma pazīmi. Arī servitūta atrašanās vieta, ar to sasniedzamais labums, kam jābūt lielākam par nelabvēlīgajām sekām, ko šī aprobežojuma dēļ ciestu kalpojošā īpašuma īpašnieks, kā arī valdošā īpašuma īpašnieka iepriekšēja rīcība un citi apstākļi ņemami vērā strīdā esoša apgrūtinājuma nepieciešamības izvērtējumā. Civillikuma 1139.pants paredz, ka tam, kuram pieder servitūta tiesība, jāizlieto tā taisnprātīgi, saudzot pie tam pēc iespējas cita īpašuma tiesību. Augstākā tiesa, sniedzot šīs tiesību normas tulkojumu, jau iepriekš atzinusi, ka tās tvērums attiecas ne tikai uz situācijām, kad servitūts ir nodibināts, bet arī gadījumos, kad tiek izšķirts strīds par servitūta nodibināšanas nepieciešamību (*sal. Augstākās tiesas 2016.gada 7.jūlija sprieduma lietā Nr. SKC-247/2016 (C19068210) 13.1.punkts*).

[10.6] Kā to nodibinājusi tiesa un tas atbilst pierādījumiem lietā, tad prasītājs būves nekustamo īpašumu ieguvis piedaloties izsolē, kur elektronisko izsoļu vietnē 2020.gada 25.augustā bijusi publicēta informācija par nekustamo īpašumu, kas vienlaicīgi saturējusi ziņas par piekļūšanas iespēju būvei, t.i., ka piebraukšana būvei ir pa garāžu kooperatīva teritorijā esošām ieliņām, kas ir ar grants segumu no /ielas/ puses (*lietas 1.sējuma 31.-57.lapa*). Savukārt lietā nav strīds, ka no /adrese/ puses pa atbildētajai piederošo teritoriju nekad nav bijusi ne piebrauktuve, ne ceļš, kas vestu līdz prasītājam piederošajai būvei un prasībā norādītā ceļa vieta gar atbildetājas zemes robežu nekad agrāk nav tikusi izmantota piekļūšanai būvei. Tur nav pat transportlīdzekļu braukšanas pēdu.

Apelācijas tiesa par pamatotu atzīst atbildētājas argumentu, ka garāžu kooperatīvam dotajā gadījumā nepieder zeme, uz kuras tāpat kā kooperatīva garāžas atrodas arī prasītājam piederošā būve. Draudze zemi ir iznomājusi ne tikai garāžu kooperatīvam, bet arī prasītājam, līdz ar to vienlīdzīgi visiem ir nodrošināmas tiesības piekļūt iznomātajai teritorijai, kā arī apsaimniekot uz iznomātās zemes esošās būves. Minētās tiesības prasītājam vienlīdzīgi ar garāžu kooperatīvu nodrošina jau pieminētais Spēkā stāšanās likuma 38.pants. Ja būves īpašniekam ir likumiskās zemes lietošanas tiesības, zemes īpašnieks, nezaudējot tiesības visās pārējās attiecībās rīkoties ar savu īpašumu, nevar ierobežot būves īpašnieka iespējas lietot zemi atbilstoši būves īpašniekam ar likumu piešķirtajām lietošanas tiesībām vai kā citādi viņam kaitēt saistībā ar zemes lietošanas tiesību izmantošanu, tostarp:1) izlietot

likumiskajās zemes lietošanas tiesībās ietilpstošās tiesības vai piešķirt tās citai personai; 2) likumiskā lietošanā esošajā zemē neko pārgrozīt pret būves īpašnieka gribu (piemēram, uz lietošanā esošās zemes celt kādu būvi); 3) bez būves īpašnieka piekrišanas apgrūtināt likumiskā lietošanā esošo zemi lietotājam par ļaunu (piemēram, nodibinot servitūtu) vai atteikties no zemesgabalam piederoša servitūta (Spēkā stāšanās likuma 39.pants). Kolēģija uzskata, ka šādas likumā paredzētās tiesības ir ne tikai vienam zemes nomniekam, bet arī visiem citiem nomniekiem, kuru būves atrodas uz iznomātās zemes. Līdz ar to nav nozīmes Draudzes vēstulē prasītājam sniegtajai informācijai, ka Draudzei nav iespējams nodrošināt piekļuvi prasītāja būvei. Savukārt attiecībā uz /garāžu kooperatīvs/ sniegto atbildi prasītājam par pārvietošanās iespējām kooperatīvās sabiedrības teritorijā tiesai uz doto brīdi nav pamats vērtēt minētās atbildes pamatotību, jo pret garāžu kooperatīvu nekāda prasība nav celta un tā nav arī šīs lietas dalībnieks.

[10.7] Kā noskaidrots lietā un par to nav strīds, ka līdz šim prasītājs piekļūšanai savai būvei ir izmantojis ceļu, kas iet pāri nekustamam īpašumam /adrese C/ no /iela/ puses. Tātad faktiski dabā jau pastāv ceļš, kuru prasītājs izmanto piekļūšanai būvei un no lietā iesniegtajām fotogrāfijām ir redzams, ka tas ir ceļš, uz kuru ved pat iebrauktuve no /iela/. Līdz ar to pirmās instances tiesai nav nekāda pamata nodēvēt ceļu par "nosacītu ceļu", jo fotogrāfijās ir redzams, ka ceļš dabā atrodas un pa to var pārvietoties ar transportlīdzekļiem (*lietas 1.sējuma 208., 230, 234., 237., 242., 257., 258., 262.lapa*).

Pirmās instances tiesas sniegto vērtējumu dotajam ceļam, kuru jau izmanto prasītājs, apelācijas tiesa uzskata par kļūdainu un nepamatotu. Pirmkārt, minētais ceļš atrodas nekustamajā īpašumā /adrese C/, un kaut arī /adrese E/ pieder tam pašam īpašniekam, tie ir divi atsevišķi nekustamie īpašumi un nevar teikt, ka tie sadala uz pusēm vienu vienotu īpašumu. Otrkārt, minētais ceļš acīmredzami jau ir izmantots ilgstoši, jo no fotogrāfijām redzams, ka tas pieiet pie vēsturiskās būves, kas iespējams, bijusi daļa no vēsturiskā siltumnīcu kompleksa un atrodas maksimāli tuvu prasītāja būvei. Treškārt, kolēģijas ieskatā ceļa garums dotajā situācijā, kad ceļš būtībā atrodas gandrīz pilsētas centrā un tiek lietots, nav izšķirošais lielums, lai uzskatītu, ka 79 m garš ceļš ir ievērojami īsāks par 159 m garu ceļu. Kolēģijas ieskatā dotajā situācijā pilsētā šāda garuma atšķirība ir nenozīmīga un to nav pamats uzskatīt par nesamērīgi garu ceļu, kas prasītājam būtu jāveic.

Līdz ar to kolēģija konstatē, ka /adrese C/ ir reāls dabā pastāvošs ceļš, kuram no pašvaldības ielas pašvaldība ir īpaši izbūvējusi iebrauktuvi, kurš turklāt ir iezīmēts Valmieras novada pašvaldības kartē, kas vienlaikus nodrošina piebraukšanu /adrese C/ esošajai būvei, gan arī prasītāja būvei, un ko prasītājs arī faktiski izmanto piebraukšanai savai būvei.

Līdzīgi arī otrs pirmās instances tiesas norādītais ceļš no Veides ielas pa īpašumu /adrese C/, kura garums norādīts 139 m, platums 4,5 m un platība 0,0625 ha, apjoma ziņā nav ievērojami lielāks par prasībā lūgto ceļa servitūtu. Kā norādījusi pirmās instances tiesa, tad apskatītais ceļš izvietots starp kokiem un ceļa izbūves gadījumā, saskaņā ar Valmieras novada pašvaldības 2021.gada 28.oktobra domes saistošajiem noteikumiem Nr.16 "Par koku ciršanu ārpus meža Valmieras novadā", būtu nepieciešama Valmieras novada pašvaldības atļauja koku ciršanai, kas nesamērīgi sadārdzinās iespējamā ceļa būvniecības izmaksas, gadījumā, ja tāda atļauja tiks izsniegta. Pirmkārt, prasītāja izvēlētā ceļa vietā arī ir jāveic ceļa būvniecība, jo pa atbildētājas īpašumu nepieiet ceļš prasītāja īpašumam. Bez tam jebkurā gadījumā izdevumus ceļa būvniecībai iegulda tā puse, kura vēlas nodibināt servitūtu, nevis kalpojošā nekustamā īpašuma īpašnieks. Prasītājs lietā nemaz nav pierādījis, cik izmaksātu viņam ceļa izbūve vienā vai otrā ceļa servitūta gadījumā, līdz ar to nav pamata spriest, ka ceļa būvniecība kādā vietā būtu nesamērīgi dārga.

Attiecībā par atbildētājas un trešās personas norādītās piekļuves iespēju prasītāja īpašumam no /ielas/ puses caur /garāžu kooperatīvs/ teritoriju, pirmās instances tiesa secinājusi, ka piebraucamais ceļš šķērso automašīnu garāžu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības teritoriju, kas ir pieejama tikai garāžu īpašniekiem un garāžu kooperatīva biedriem, jo iebraukšana tiek regulēta ar paceļamu barjeru un vārtiem, kas pilnībā izslēdz iespēju nepiederošām personām (prasītājam) iebraukt un šķērsot garāžu kooperatīva teritoriju. Kolēģijas ieskatā uz doto brīdi nav pamats izdarīt secinājumu, ka prasītājam vispār nebūtu iespējams iegūt atļauju piebraukšanai savai būvei cauri garāžu kooperatīvam iznomātajai teritorijai, jo šāda prasība tiesā nav celta.

Nekustamais īpašums /adrese F/, sastāv no viena vienota zemes gabala, kurš nepieder garāžu kooperatīvam, bet gan Draudzei. Kā norādījusi atbildētāja, tad uz šīs zemes vienības atrodas arī citiem īpašniekiem piederošas būves, t.sk. prasītāja būve. Kolēģija jau iepriekš ir norādījusi, ka Draudzei kā zemes īpašniekam no likuma izriet pienākums nodrošināt iespēju lietot būves uzturēšanai nepieciešamo zemes platību ne tikai garāžu kooperatīvam. Prasību pret Draudzi tiesā prasītājs nav cēlis. Līdz ar to uz doto brīdi nav pamata analizēt tieši Draudzes pienākumu nodrošināt iespējamo piekļuvi prasītājam piederošajai būvei. Kolēģija tiktāl pievienojas apelācijas sūdzībā izteiktajam argumentam, ka prasītājam ir tiesības vērsties gan pret Draudzi, gan garāžu kooperatīvu iespējamā tiesību aizskāruma gadījumā. Lietā nav strīda par to, ka prasītājs nav pieprasījis ne Draudzei, ne garāžu kooperatīvam nodrošināt prasītāja būvei piekļuvi pa zemi no /ielas/

[10.8] Kolēģija nevar piekrist arī pirmās instances tiesas secinājumam, ka prasītais ceļa servitūts netraucē atbildētājai zemes izmantošanu, jo tas iet gar īpašuma robežu. Kā redzams no fotogrāfijām un ierakstiem zemesgrāmatā, tad atbildētājai piederošais īpašums faktiski ir daudzdzīvokļu māja, kur iebrauktuve pagalmā ir pavisam tuvu pašai mājai. Līdz ar to prasītais ceļa servitūts neies tikai gar īpašuma robežu, bet vienlaicīgi šķērso mājas pagalmu. Šādā situācijā, kā pareizi norādīts apelācijas sūdzībā, pirmās instances tiesa nav pietiekami izvērtējusi, vai sasniedzamais labums būs samērīgs ar nelabvēlīgajām sekām, ko šī aprobežojuma dēļ cietīs kalpojošā īpašuma īpašnieks, un vai šāds servitūta ceļa novietojums pārmērīgi neierobežo atbildētājas tiesības uz īpašumu. Kolēģijas ieskatā izveidojot vēl vienu pilnīgi jaunu ceļu īpašumā, kurā atrodas daudzdzīvokļu māja, nenoliedzami tiks traucēta mājas iedzīvotāju ikdiena. Un kā redzams no prasītāja iesniegtās skices (*lietas 2.sējuma 74.lapa*), tad ceļš, iebraucot mājas pagalmā, strauji pagriezīsies pa kreisi un tur būs jāizņem ass līkums dažādam transportam, tostarp smagajam transportam, ko nebūt nevar uzskatīt par apgrūtinājumu, kas ir nenozīmīgs.

Kolēģija pretēji pirmās instances tiesas viedoklim atzīst, ka lietā nav iegūti pierādījumi, ka vienīgā piekļuve prasītāja īpašumam var tikt nodrošināta tikai ar prasītāja norādīto servitūta ceļa variantu, tas ir apgrūtinot atbildētājas īpašumu. Kolēģijas ieskatā ir skaidrs, ka dabā piebraukšana prasītājam piederošajam īpašumam reāli ir iespējama arī pa vairākiem citiem jau dabā esošiem un funkcionējošiem ceļiem. Līdz ar to prasība par braucamā ceļa servitūta nodibināšanu pa atbildētājai piederošo īpašumu ir noraidāma.

Pirmās instances tiesa, taisot spriedumu, nav pietiekami izvērtējusi visus pierādījumus lietā, līdz ar to spriedumu nevar atzīt par pamatotu.

[11] Apmierinot apelācijas sūdzību un noraidot prasību, saskaņā ar Civilpropcesa likuma 41.panta pirmo daļu no prasītāja par labu atbildētājai piedzenama valsts nodeva par apelācijas sūdzību 70 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta d) apakšpunktu un trešo daļu no prasītāja atbildētājas labā piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta sniegto juridisko palīdzību lietā 1 600 EUR un ar pierādījumu iegūšanu (zvērināta tiesu izpildītāja sastādītie akti par fakata fiksāciju ar fotogrāfijām) saistītie izdevumi 169,40 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.panta pirmo daļu atzīstamas atbildētājas tiesības saņemt no prasītāja likumiskos procentus- 6 % gadā no piespriestās, bet nesamaksātās summas, sākot ar dienu, kad beidzies sprieduma labprātīgas izpildes termiņš, līdz sprieduma pilnīgai izpildei.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 39., 40.pantam no prasītāja par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu pirmās instances tiesā saistītie izdevumi 0,85 EUR.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432.- 434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt pilnīgi /pers. A/ prasību pret SIA /Nosaukums A/ lietā ar trešo personu AS /Nosaukums B/ par ceļa servitūta nodibināšanu.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesāšanās izdevumus 1 769,40 EUR (viens tūkstotis septiņi simti sešdesmit deviņus euro 40 centus), samaksu veicot kontā /konta numurs/, AS "SEB banka".

Atzīt SIA/Nosaukums A/ tiesības saņemt no /pers. A/ likumiskos procentus- 6 % gadā, no piespriestās, bet nesamaksātās summas, sākot ar dienu, kad beidzies sprieduma labprātīgas izpildes termiņš, līdz sprieduma pilnīgai izpildei.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 0,85 EUR (85 centus), tos iemaksājot: saņēmējam Tiesu administrācija, konta Nr. LV51TREL2190458019000, Valsts kase.

Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt termiņu- 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Senāta Civillietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma pieejamības dienas 2023.gada 4.oktobra, kasācijas sūdzību iesniedzot Vidzemes apgabaltiesā.

Tiesnese I.Pinne
Tiesnese Z.Cera
Tiesnese G.Krieviņa